

**Zápis z jednání
Komise pro životní prostředí Rady Kraje Vysočina č. 3/2019
konaného dne 4. 6. 2019**

Přítomni:

1. Milan Brychta	7. Josef Herbrych
2. František Kučera	8. Hana Hodáčová
3. Josef Myslivec	9. Jan Zimmerman
4. Lucie Víchrová (předsedkyně)	10. Mária Pilková
5. Karel Malinský	11. Jan Joneš (tajemník)
6. Atila Koncz (místopředseda)	

Nepřítomni (omluveni):

1. Zdeněk Ryšavý	4. Martin Malina
2. Ludmila Řezníčková	5. Jaromír Kalina
3. Bohumír Nikl	

Hosté:

1. Eva Horná (OŽPZ)	3. Jiří Bartoš (OŽPZ)
2. Jaroslav Mikyna (OŽPZ)	

Program:

1. Zahájení
2. Řešení problematiky vodního hospodářství v Kraji Vysočina
3. Programy Fondu Vysočiny
4. Diskuse a různé
5. Závěr

1. Zahájení

Lucie Víchrová, předsedkyně Komise pro životní prostředí Rady Kraje Vysočina, přivítala všechny přítomné a hosty a zahájila jednání. Dle počtu přítomných členů konstatovala, že je komise usnášeníschopná. Přednesla návrh programu jednání, který byl 9 hlasy schválen. K zápisu z minulého jednání nebyly vzneseny žádné připomínky a byl všemi přítomnými schválen.

2. Řešení problematiky vodního hospodářství v Kraji Vysočina

Členové komise obdrželi s předstihem podkladový materiál.

Jaroslav Mikyna uvedl, že území Kraje Vysočina je důležitou zásobárnou zejména povrchové vody nadregionálního významu. Podle údajů Českého statistického úřadu (dále jen „ČSÚ“) bylo v roce 2018 zásobováno pitnou vodou z veřejných vodovodů cca 95,8 % obyvatel kraje, což je mírně nad celorepublikovým průměrem (94,7 %). Na veřejnou kanalizaci s koncovou čistírnou odpadních vod (dále jen „ČOV“) bylo v roce 2018 napojeno 76,8 % obyvatel kraje, což je pod celorepublikovým průměrem (82,4 %). Problematika čistoty vod tak zůstává jednou z priorit regionu.

Koncepční a strategické materiály v oblasti vodního hospodářství

Plánování v oblasti vod - plány oblastí povodí a plány dílčích povodí

Plánování v oblasti vod je soustavná koncepční činnost, kterou zajišťuje stát a která je hlavním nástrojem pro řízení vodní politiky. Účelem plánování je vymezit a vzájemně harmonizovat veřejné zájmy ochrany vod jako složky životního prostředí, snížení nepříznivých účinků povodní a sucha a udržitelného užívání vodních zdrojů, zejména pro účely zásobování pitnou vodou. Plánování v oblasti vod je hlavním nástrojem pro řízení vodní politiky, který byl zákonem č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů přijat jako reakce na požadavky evropského práva. V roce 2007 schválila vláda Plán hlavních povodí ČR.

Proces plánování v oblasti vod je navržen na 3 období v letech 2004 – 2027.

Plány povodí jsou v jednotlivých obdobích platnosti podkladem pro výkon veřejné správy, zejména pro územní plánování a vodoprávní řízení. Plány dílčích povodí jsou umístěny na webových stránkách <http://www.pmo.cz/>, <http://www.pvl.cz/> a <http://www.pla.cz/>.

Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Kraje Vysočina

Podle ustanovení § 4 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů, zajistil OŽPZ pořízení Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací Kraje Vysočina (PRVKUK). PRVKUK řeší koncepci optimálního rozvoje zásobování pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod ve všech obcích na území kraje, přičemž navržené řešení musí být hospodárné. PRVKUK byl schválen zastupitelstvem kraje v roce 2004 a je podkladem pro zpracování územně plánovací dokumentace a plánu oblasti povodí, pro činnost vodoprávního úřadu, stavebního úřadu a pro činnost obce a kraje v samostatné i přenesené působnosti. V roce 2007 byla zpracována nová digitální aplikace PRVKUK. OŽPZ v roce 2015 dokončil komplexní aktualizaci PRVKUK, kterou schválilo zastupitelstvo kraje. Aktuální PRVKUK je zveřejněn na webových stránkách kraje <http://prvk.kr-vysocina.cz/>. Na základě žádostí jednotlivých obcí se každoročně na zasedání ZK projednává okolo 25 změn PRVKUK. V roce letošním byla na zasedání ZK dne 29. 1. 2019 schválena i změna spočívající v doplnění možností propojení skupinových vodovodů a připravuje se změna (aktualizace) průvodní zprávy.

V případě podání žádosti obce o dotaci na realizaci vodovodů nebo kanalizací z jakéhokoliv dotačního titulu je vždy základní podmínkou soulad požadovaného záměru s PRVKUK.

Povodňový plán pro území Kraje Vysočina

Podle ustanovení § 71 odst. 3 písm. c) vodního zákona zajistil OŽPZ zpracování Povodňového plánu pro území Kraje Vysočina. V roce 2007 byla zrealizována jeho digitální verze, která je zveřejněna na webových stránkách kraje <http://dpp.kr-vysocina.cz/dpp/>.

V povodňovém plánu jsou soustředěny v jednom místě veškeré dostupné informace související s povodňovým plánem kraje a ochranou před povodněmi a to s vazbou na Povodňový informační systém (www.povis.cz). V roce 2017 byla dokončena komplexní aktualizace digitálního povodňového plánu kraje.

Dotační tituly Kraje Vysočina v oblasti vodního hospodářství

Program „Čistá voda“ - je součástí Fondu Vysočiny, je vyhlašován každoročně již od r. 2002. Určen je na spolufinancování studií a projektových dokumentací obcí v oblasti zásobování pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod a od roku 2011 i v oblasti ochrany před povodněmi. Od roku 2016 byl grantový program „Čistá voda“ rozšířen i na oblast ochrany před suchem a to i na hydrogeologické průzkumy nebo průzkumné vrty za účelem vyhledání zdrojů podzemních vod pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou. Krajem Vysočina podpořené projekty slouží k územnímu řízení, stavebnímu řízení či jsou povinnou součástí žádostí o finanční prostředky na realizaci jednotlivých akcí. V rámci výzvy vyhlášené zastupitelstvem

kraje dne 29. 1. 2019 bylo podáno 65 žádostí. O poskytnutí dotací rozhodlo zastupitelstvo kraje na svém zasedání dne 14. 5. 2019.

Dotace na infrastrukturu vodovodů a kanalizací a stavby na ochranu před suchem a před povodněmi - jsou určeny na spolufinancování výstavby a intenzifikací vodovodů, kanalizací a ČOV a na výstavbu vodních děl na ochranu před povodněmi a suchem v obcích na území kraje. Do roku 2013 byly dotace na kanalizace a ČOV poskytovány v rámci dotačního titulu na drobné vodohospodářské ekologické akce a vodovody byly v letech 2006 - 2011 spolufinancovány v rámci dotačního titulu Ministerstva zemědělství. V letech 2014 – 2018 byly dotace na vodovody, kanalizace a ČOV poskytovány podle Zásad Zastupitelstva Kraje Vysočina pro poskytování dotací na infrastrukturu vodovodů a kanalizací. Od letošního roku je tento dotační program zařazen pod názvem „Stavby ve vodním hospodářství“ do Fondu Vysočiny. V letošním roce bylo v rámci výzvy podáno 23 žádostí. Zastupitelstvo kraje rozhodlo na svém zasedání dne 19. 3. 2019 o poskytnutí dotací celkem 18 žadatelům. Vzhledem k vyčerpání alokace se v letošním roce nepředpokládá vyhlášení další výzvy k příjmu žádostí.

Kraj Vysočina poskytl ze svého rozpočtu od roku 2002 dosud do oblasti vodního hospodářství obcí celkem téměř 983 mil. Kč. Kraj Vysočina, přestože má v této oblasti příjem ve výši pouze cca 16 mil. Kč ročně, poskytuje dotace obcím více než 4x vyšší. Uvedené dotační tituly pomáhají zajistit základní občanskou vybavenost v obcích na území kraje. Současně realizací staveb určených k odvádění a čištění odpadních vod dochází ke zlepšování životního prostředí zejména kvality povrchových vod.

Dotace ze zvláštního účtu Kraje Vysočina zřízeného podle § 42 odst. 4 vodního zákona - mohou být poskytnuty zejména na mimořádné (okamžité) havárie na podzemních či povrchových vodách. Nutnou podmínkou je, že není znám nebo neexistuje původce znečištění a hrozí závažné ohrožení nebo znečištění vod. V roce 2016 až 2018 nedošlo k čerpání ze zvláštního účtu.

Informace o činnosti povodňového orgánu kraje

Krajský úřad Kraje Vysočina, OŽPZ je povodňovým orgánem kraje v období mimo povodeň a zabezpečuje rovněž činnost Povodňové komise Kraje Vysočina po dobu povodně. Povodňové orgány krajů mj. organizují odborná školení povodňových orgánů obcí s rozšířenou působností. V roce letošním proběhl seminář k ochraně před povodněmi i pro povodňové orgány obcí dne 26. 2. 2019 v sídle kraje v Jihlavě. V letošním roce sice byly na území Kraje Vysočina nadprůměrné zásoby vody ve sněhu, ale vzhledem k pomalému odtávání nedošlo k jarním povodním z tání sněhu.

Problematika řešení dopadů sucha

Srážkový deficit na území kraje za období 2015 - 2018 přesáhl 430 mm. Od roku 2015 jsou na území kraje rovněž vyšší průměrné teploty oproti dlouhodobému normálu, což znamená i podstatně vyšší výpar. Většina významných vodních toků na Vysočině zejména během roku 2018 dosáhla značně podnormálního stavu vody a v mnoha profilech byl překročen tzv. ukazatel sucha. Z hlediska srážek byl loňský rok na území kraje ještě horší než „suchý“ rok 2015. Problémy se zásobováním pitnou vodou dosud měly desítky menších obcí v kraji, napojených na lokální zdroje podzemních vod s proměnlivou kvalitou a kvantitou vody. Rovněž došlo k výraznému poklesu hladiny povrchové vody ve vodárenských nádržích. Odběry vody pro zásobování obyvatel pitnou vodou ze skupinových vodovodů ale zatím ohroženy nebyly. Z důvodu zabezpečení vodárenských odběrů v roce 2018 krajský úřad rozhodl o mimořádné manipulaci s vodou spočívající ve snížení minimálního zůstatkového odtoku z vodárenských nádrží Hubenov, Nová Říše a Vír.

Hejtman Kraje Vysočina inicioval již v roce 2016 zřízení pracovní skupiny k problematice sucha jako svého poradního orgánu k řešení dopadů dlouhodobého sucha na území kraje. Výstupy činnosti pracovní skupiny představují dva materiály, které byly projednány v orgánech Kraje Vysočina včetně zastupitelstva a budou se dále prodiskutovávat a aktualizovat. Jedná se o Metodický materiál – Doporučení pro obce a obecní úřady Kraje Vysočina k možnému postupu v případě nedostatku vody a Návrh krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých opatření, jež by měla napomoci snížení dopadů sucha a nedostatku vody. Koncem listopadu 2017 zadal hejtman OŽPZ zpracování Návrhu řešení na zadržování vody v krajině na území kraje a navrhl případné úpravy v dotační politice kraje či v legislativě. Tento materiál byl v roce 2018 předložen radě kraje a projednán s obcemi. Kraj Vysočina problematiku dlouhodobého sucha a nedostatku vody vnímá velice intenzivně a snaží se jí řešit. Kompetence a finanční možnosti kraje i krajského úřadu jsou však značně omezené.

V roce 2018 byl v rámci uvedené pracovní skupiny zřízen řídicí výbor, který se věnoval zejména problematice vodárenských odběrů a manipulace s povrchovou vodou na vodárenských nádržích. Materiály z činnosti pracovní skupiny i další informace k suchu jsou zveřejněny na webových stránkách kraje www.kr-vysocina.cz v dokumentech OŽPZ / voda (ochrana před suchem).

V průběhu jednání se dostavila členka komise Hana Hodáčová.

Ochranná pásma vodních zdrojů a vodárenská nádrž Švihov

Ochranná pásma zdrojů povrchových vod – vodárenských nádrží na území Kraje Vysočina byla v předchozích letech změněna (aktualizována) v souladu s požadavky vodního zákona. Rozhodnutí a opatření obecné povahy (dále jen „OOP“) vydaná v této věci krajským úřadem, OŽPZ jsou v právní moci, resp. nabyta účinnosti. Poslední vodárenskou nádrží (dále jen „VN“), kde postupně probíhá změna ochranných pásem na území kraje, je VN Švihov na řece Želivce. Krajský úřad Středočeského kraje jako příslušný vodoprávní úřad zveřejnil na základě žádosti Povodí Vltavy, státní podnik dne 27. 1. 2017 návrh OOP ve věci změny stávajícího ochranného pásma III. stupně vodního zdroje - VN Švihov. Vzhledem k tomu, že návrh OOP byl těžko srozumitelný, nepřehledný a nedostatečně odůvodněný, byl připomínkován nejen Krajským úřadem Kraje Vysočina, OŽPZ ale i hejtmanem Kraje Vysočina. Následně Povodí Vltavy, státní podnik vzal svůj návrh na změnu ochranného pásma zpět a Krajský úřad Středočeského kraje dne 15. 5. 2017 jako příslušný vodoprávní úřad vydal usnesení o zastavení řízení v uvedené věci. Důvodem je skutečnost, že navrhované změny lze realizovat až v situaci, kdy budou metodicky vyřešeny otázky potřebných náhrad za omezení užívání nemovitostí v ochranných pásmech vodárenské nádrže a nutných kompenzací potřebných změn v užívání nemovitostí, zejména kompenzace změn obhospodařování zemědělských pozemků, aby vlastníkům a uživatelům nemovitostí v nich nebyla znemožněna podnikatelská činnost a omezení užívání jejich nemovitostí neměla negativní sociálně ekonomické dopady v regionu, zejména na území Kraje Vysočina, kterého se týká většina návrhů omezení.

Na jaře 2017 zahájila činnost pracovní skupina „Želivka – vodárenská nádrž Švihov“, která byla zřízena ve vazbě na projednávání výše uvedeného návrhu na změnu ochranných pásem. Výstupy z jednání pracovní skupiny i jednotlivých podskupin jsou zveřejněny na webových stránkách kraje <https://www.kr-vysocina.cz/voda/ds-304032/p1=96283>

Výstavy

OŽPZ od roku 2011 připravuje výstavy ke Světovému dni vody, který připadá na 22. březen. Hlavním cílem tohoto dne je pořádání osvětových akcí k podnícení zájmu veřejnosti a odpovědných institucí na ochranu a udržitelný rozvoj ve využívání vodních zdrojů. Každoročně je vyhlášováno aktuální motivující téma, přičemž v letošním roce tématem bylo „Voda pro všechny“. V letošním roce byla výstava spojena s výstavou k lesnímu hospodářství a zemědělství a ke zhlédnutí byla v budově B sídla Kraje Vysočina v Jihlavě během měsíce března.

Usnesení 005/03/2019/Kžp
Komise pro životní prostředí Rady Kraje Vysočina
bere na vědomí

informace o činnosti Kraje Vysočina a Krajského úřadu Kraje Vysočina v oblasti vodního hospodářství;

doporučuje

radě kraje podporovat poskytování dotací v oblasti vodního hospodářství i v následujících letech pokud možno ve větším rozsahu než doposud.

Usnesení bylo přijato 10 hlasy (0 proti, 0 se zdrželo).

3. Programy Fondu Vysočiny

Členové komise obdrželi s předstihem podkladový materiál.

Jiří Bartoš informoval o fungování dotační politiky z rozpočtu kraje. Pro rok 2019 byl zastupitelstvem kraje dne 29. 1. 2019 vyhlášen program HOSPODAŘENÍ V LESÍCH 2019. Účelem poskytovaných finančních prostředků je přispívat k eliminaci důsledků kalamit způsobených klimatickou změnou (suchem), hmyzími škůdci, větrem, či např. sněhem, použitím vhodného sadebního materiálu, ochranou a potřebnou péčí o založené lesní porosty, výchovou porostů. Celková alokace programu činila 7 500 000 Kč. V programu bylo podáno cca 500 žádostí za cca 27 mil. Kč. Žádosti jsou postupně zpracovávány, aby byly předkládány na jednání samosprávných orgánů kraje k rozhodnutí o nich. Vzhledem ke krátkému termínu realizace projektů, uvedeném ve vyhlášeném programu, a s ohledem na vysoce pozitivní dopad podporovaných aktivit na řešení nepříznivých následků kůrovcové kalamity v lesích na území Kraje Vysočina, je na místě vyhlásit „druhé kolo“ tohoto programu se stejným zaměřením. Na toto opatření je nezbytné vyčlenit finanční prostředky z rozpočtu Kraje Vysočina. Na tuto skutečnost reagovalo Zastupitelstvo Kraje Vysočina svým rozhodnutím ze dne 19. 5. 2019, když deklarovalo, že na řešení kůrovcové kalamity a sucha bude využito až 100 mil. Kč z Fondu strategických rezerv a schválilo mimořádné Řešení kůrovcové kalamity a sucha v lesích na území Kraje Vysočina v roce 2019 dle materiálu [ZK-03-019-76](#).

V souladu s výše uvedeným rozhodnutím zastupitelstva kraje je tedy připravena druhá výzva programu Hospodaření v lesích 2019. Svým zaměřením podporovaných činností je totožná s programem HOSPODAŘENÍ V LESÍCH 2019 vyhlášeným 29. 1. 2019. K výraznějším změnám v programu se nepřistoupilo mimo jiné proto, že stávající zaměření programu je žadateli vysoce kladně oceněno.

V současné době je diskutována otázka náhrad z rozpočtu Ministerstva zemědělství za zhoršené zpeněžení dřeva. Podmínkou je přijetí novely zákona o lesích a notifikace této dotační politiky z Bruselu.

Usnesení 006/03/2019/Kžp
Komise pro životní prostředí Rady Kraje Vysočina
doporučuje

radě kraje, aby doporučila zastupitelstvu kraje vyhlásit program s totožným věcným zaměřením jako je program HOSPODAŘENÍ V LESÍCH 2019 vyhlášený Zastupitelstvem Kraje Vysočina dne 29. 1. 2019 s č. usnesení [0068/01/2019/ZK](#), př. 1.

Usnesení bylo přijato 10 hlasy (0 proti, 0 se zdrželo).

4. Diskuse a různé

Termín příštího zasedání komise byl stanoven na **úterý 17. září 2019, od 14.30 hodin**. Toto zasedání bude koncipováno jako výjezdní do školského zařízení pro zájmové a další vzdělávání, Chaloupky o. p. s.

5. Závěr

Závěrem předsedkyně poděkovala všem přítomným za aktivní účast a ukončila zasedání.

Ing. Lucie Vichrová

předsedkyně Komise pro životní prostředí Rady Kraje Vysočina

Ing. Jan Joneš

tajemník Komise pro životní prostředí Rady Kraje Vysočina

Zpracovala a zapsala Lenka Matysová dne 10. 6. 2019.